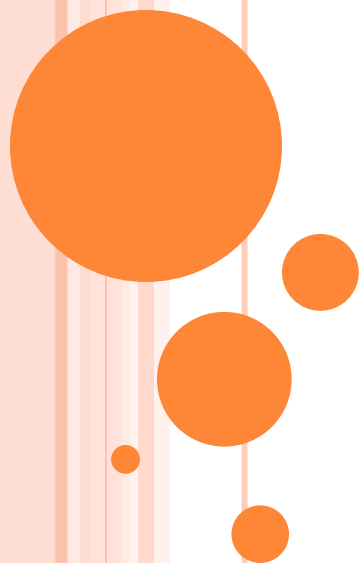

**НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА
СТУДЕНТІВ З ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ
ДИСЦИПЛІН**

ПЛАН

1. Формування навчально-дослідної роботи студентів
2. Етапи науково-дослідницької роботи студентів
3. Види наукових робіт
4. Навчально-дослідницька робота студентів у позанавчальний час
5. Висновки
6. Література

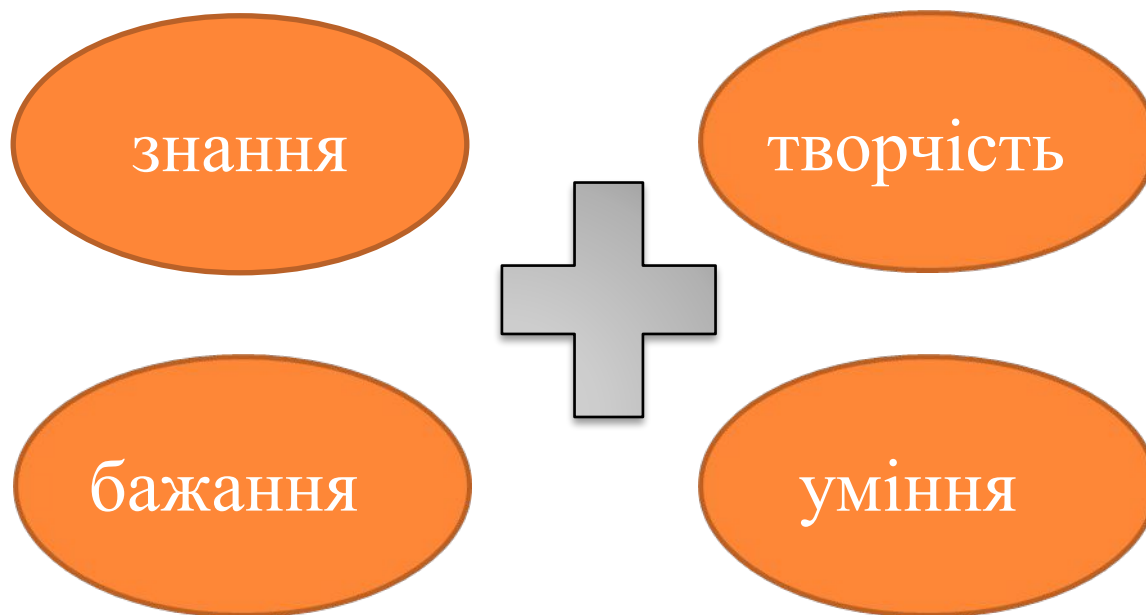
Науково-дослідна робота студентів вищого навчального закладу є одним із напрямків їх самотійної роботи, важливим чинником підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

- Мета навчально-дослідної роботи студентів – формувати науковий світогляд, сприяти молодим дослідникам в опануванні методологією і методами наукового пошуку, глибшому засвоєнню теоретичних знань, отримані студентами при вивченні навчальних дисциплін, а також розширення наукової ерудиції.

- Зміст готовності до виконання науково-методичної роботи студентів мають складати такі елементи:

ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КОЖНОМУ З ЕТАПІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Перший курс	Другий курс	Третій - четвертий курси	П'ятий – шостий курси
Підготовка рефератів і повідомлень з фахових дисциплін з елементами наукового пошуку	Студенти проводять наукові дискусії, здійснюється пошукова робота	Передбачається виконання курсових робіт	Оволодіння теорією і технологіями науково-дослідницької діяльності. Завершення – написання магістерської роботи

ВИДИ НАУКОВИХ РОБІТ ЗА СКЛАДНІСТЮ

Реферат

ІНДЗ

Курсова
робота

Дипломна
робота

Магістерська
робота

ВИДИ НАУКОВИХ РОБІТ

- ▣ **Реферат** — це короткий виклад у письмовій формі або в публічному виступі змісту наукової праці, література за темою дослідження, тобто доповідь, повідомлення на основі опрацювання певного питання.

Як правило, реферат готується з певної теми і в ньому узагальнюється декілька праць, присвячених цій темі (підручників, посібників, монографій, статей тощо).

Він забезпечує формування навчально-дослідницьких умінь і навичок студентів і є підготовчим етапом до написання курсових, дипломних і магістерських робіт, що вимагають проведення самостійної дослідницької діяльності.

У рефераті необхідно висловити своє ставлення до аналізованої проблеми, інакше він перетвориться на звичайний конспект.

1. поглиблення й розширення знань, професійної ерудиції;
2. демонстрація вмінь критично осмислювати вивчений матеріал, аналізувати, узагальнювати та описувати власні спостереження;
3. практично реалізовувати теоретичні положення в самостійних розробках.

Структура реферату

Реферативна робота складається з таких частин:

1. *Титульна сторінка*

2. *План* (простий чи складний).

3. *Вступ*, у якому автор обґрунтовує актуальність обраної теми, її практичне значення. Вступ передбачає формулювання мети реферування матеріалу з обраної проблеми та конкретних завдань роботи. У вступній частині необхідно вказати прізвища вчених, які досліджували цю проблему.

4. *Основна частина* складається з одного чи двох-трьох розділів. Кожний розділ нумерується і має свою назву. У цій частині передбачено вивчення та виклад автором існуючих поглядів учених з обраної теми, самостійний аналіз опрацьованої літератури. Важливим у цій частині є посилання на науковців та цитування окремих положень.

5. *Висновки* відбивають підсумки виконаної роботи, у яких формулюються тези відповідно до завдань, визначених у вступі. Важливим є виклад власних узагальнень, що склалися на основі аналізу наукових праць з досліджуваної проблеми.

6. *Список використаної літератури (Бібліографія)*. До списку включаються всі теоретичні та практичні джерела, подані в алфавітному порядку й оформлені з урахуванням усіх необхідних вимог

- Написання рефератів з літературознавчих дисциплін сприяє формуванню у студентів таких умінь:

Формувати тему й мету

**Знаходити й
опрацьовувати
відповідні літературні
джерела**

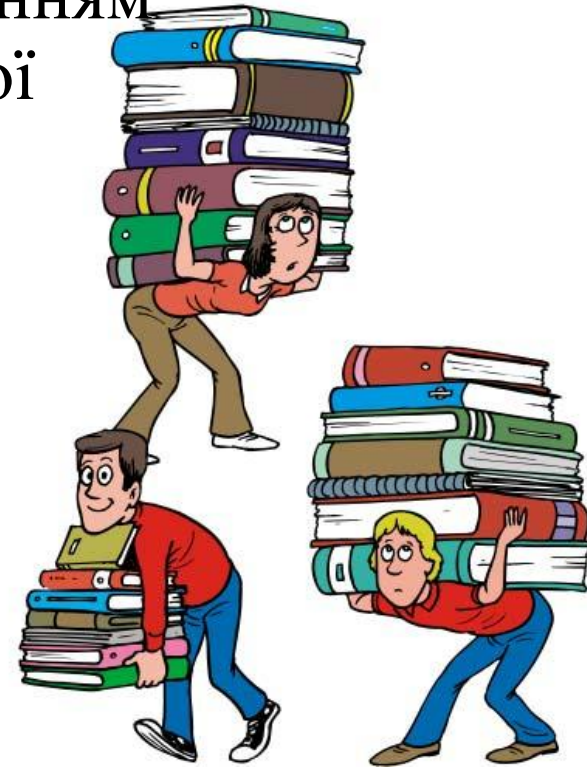
**Систематизувати
зібраний
літературознавчий
матеріал**

**Чітко подавати
авторську позицію**

Робити висновки

- ▣ **Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента (ІНДЗ)** є видом самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку із даної навчальної дисципліни.

ІНДЗ

- ▣ **Мета.** Самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Зміст. Завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних та семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Структура індивідуального навчально-дослідного завдання

- *вступ* — зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;
- *теоретичне обґрунтування* - виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- *методи* (при виконанні практичних, розрахункових, моделюючих робіт) - вказуються і коротко характеризуються методи роботи;
- *основні результати роботи та їх обговорення* - подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз тощо;
- *висновки*;
- *список використаної літератури*;
- *додатки (за необхідності)*.

Порядок подання та захисту ІНДЗ

- Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді скріпленого (зшитого) зошита (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім заповненням із зазначенням всіх позицій змісту завдання (за об'ємом до 10 арк.).

ІНДЗ подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни та приймає іспит або залік, не пізніше, ніж за 2 тижні до іспиту.

Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (практичному, семінарському, колоквіумі і т.п.) з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хв.).

▣ Курсова робота передбачає закріплення, поглиблення і узагальнення з фахової дисципліни, розвиток дослідницьких навичок, спроможності самостійного осмислення філологічної, методичної проблеми.

МЕТА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Поглиблення знань студентів з актуальних літературознавчих проблем

Систематизація отриманих теоретичних знань з дисципліни

Розвиток умінь самостійного критичного опрацювання наукових джерел

Формування дослідницьких умінь студентів

Стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку

Розвиток умінь аналізувати та узагальнювати власні спостереження

Формування вміння практичної реалізації результатів дослідженої проблеми

Структура курсової роботи

Курсова робота складається з таких частин:

1. *Титульна сторінка.*

2. *Зміст.*

3. *Вступ.* У вступі обґрунтовується актуальність теми, розкривається сутність і стан висвітлення наукової проблеми та її значущість, визначається мета, завдання, предмет та об'єкт і методи дослідження, структура й зміст курсової роботи.

4. *Основна частина* це головний підрозділ курсової роботи, у якому розкривається її основний зміст. Він складається з розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Кількість і послідовність розділів залежить від характеру курсової роботи. Основна частина поділяється на теоретичну і практичну.

5. *Висновки* це узагальнена, підсумкова оцінка проведеної роботи, у якій розкривається: а) у чому полягає зміст досліджуваної проблеми; б) до яких результатів дійшли; в) у чому практична цінність роботи; г) чи досягнуто мети дослідження; д) чи вирішено всі поставлені завдання.

6. *Список використаних джерел*

7. *Додатки* за формою це можуть бути таблиці, схеми, діаграми, моделі, графіки, ілюстрації

- Курсова робота з методики викладання української літератури містить аналіз стану засвоєння студентами: понять з теорії літератури, розроблену автором систему словникової роботи, експериментальну роботу над мовою художніх творів.

- Курсова робота як обов'язкове самостійне навчально-наукове дослідження студента є першоосновою для виконання дипломної, магістерської роботи з визначеної проблеми.

ЗРАЗОК ПЛАНУ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ

- “ Літературна специфіка зображення історичних образів у романі П. Куліша “ Чорна рада ”
- Вступ
- Розділ I. “ Чорна рада ” П. Куліша – кращий історичний твір ХІХ століття
- 1.1. Історія написання роману П. Куліша “ Чорна рада ”
- 1.2. Реальні події роману

- Розділ II. Історичні образи Якіма Соломка та Івана Брюховецького в романі П. Куліша “Чорна рада”
- 2.1. Іван Брюховецький як історична постать
- 2.2. Літературно-соціальна специфіка образу І. Брюховецького
- 2.3. Яким Соломко – відома історична особа України
- 2.4. Художній образ Якіма Соломка
- Висновки
- Список використаної літератури

□ **Дипломна робота студента** – це навчально-наукове дослідження студента, яке виконується на завершальному етапі навчання у вищому навчальному закладі і передбачає:

- Систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань
- Розвиток навичок самостійної пошукової роботи і оволодіння методикою дослідження

МЕТА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

- знання студента з сучасної теорії;
- вміння використовувати придбані знання в практичній роботі;
- уміння й здатність:
 - ставити проблеми й обґрунтовувати їх актуальність;
 - формулювати мету й завдання дослідження;
 - розробити логіко-структурну схему роботи;
 - працювати з літературними джерелами та фактичним матеріалом;
- глибоко аналізувати й оцінювати різні аспекти діяльності з урахуванням світового досвіду;
- обґрунтовувати власні узагальнення, висновки і пропозиції.

Структура дипломної роботи:

1. Титульна сторінка

2. План (заголовок подається словом ЗМІСТ)

3. Вступ (передбачає обґрунтування актуальності проблеми, визначення об'єкта, предмета, методів дослідження, мети, завдань, зв'язку дослідження з науковою темою кафедри, структуру роботи).

4. Основна частина (складається з двох-трьох розділів, підрозділів, в одному з яких представлено методичні розробки чи аналіз лінгвістичного матеріалу):

Розділ 1 ...

1.1. 1.2;

Висновки з розділу 1

Розділ 2 ...

2.1. 2.2;

Висновки з розділу 2

5. Загальні висновки

6. Список використаної літератури (бібліографія подається за алфавітним порядком). У списку літератури варто подати не менше 50 джерел.

7. Додатки (за потреби)

Дипломна робота може носити комплексний характер, бути поглибленою розробкою теми курсової роботи, а також виконувати функції підготовчого етапу до магістерського дослідження.

Наприклад:

- курсова робота “ Проблема служіння інтелігенції народові у драмі М. Старицького “ Не судилось ”;
- дипломна робота “ Відображення звичаїв українського народу за часів Хмельницького”
- магістерська робота “ Образ позитивного героя у драматургії М. Старицького”

ДИПЛОМНА РОБОТА “ ФУНКЦІЇ ПЕЙЗАЖУ У ПРОЗОВИХ ТВОРАХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ”

- Вступ
- Розділ I. Теоретичні основи дослідження
 - 1.1. Пейзаж в історії живопису
 - 1.2. Пейзаж у науковій і художній літературі
- Розділ II. Функціональне призначення пейзажів у прозі українських письменників
 - 2.1. Пейзаж у прозі українських письменників ХІХ століття
 - 2.2. Сентиментальне забарвлення пейзажів у повісті Г. Квітки – Основ’яненка “ Маруся”
 - 2.3. Романтичне змалювання природи у творах П. Куліша та І. Франка

- Розділ 3. Пейзаж у прозі українських письменників ХХ століття
- 3.1. Реалістичні традиції у створенні образів природи у творчості А. Головка, Гр. Тютюнника та В. Винниченка
- 3.2. Модерний пейзаж у прозових творах М. Коцюбинського

▣ **Магістерська робота** – це самостійна науково-дослідницька робота, що містить сукупність перспективних і актуальних проблем, відображає творчий потенціал виконавця, його вміння інтерпретувати різні концепції і теорії, ступінь володіння професійною мовою у предметній галузі знання.

МЕТА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Поглиблене вивчення наукової проблеми

Систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів

Вміння робити висновки та узагальнювати власні спостереження

Вміння аналізувати наукові джерела

Структура магістерської роботи:

- 1. Титульна сторінка**
- 2. План** (заголовок подається словом **ЗМІСТ**)
- 3. Вступ** (передбачає обґрунтування актуальності проблеми, констатування того, що досліджено, розроблено в науці з теми, визначення об'єкта, предмета, методів дослідження, мети, завдань, гіпотези, зв'язку дослідження з науковою темою кафедри, структуру роботи).
- 4. Основна частина** (складається з двох-трьох розділів, підрозділів, в одному з яких представлено методичні розробки).

Розділ 1 ...

1.1.; 1.2.; 1.3.

Висновки з розділу 1

Розділ 2 ...

2.1.; 2.2.; 2.3.

Висновки з розділу 2

5. Загальні висновки

6. Список використаної літератури (бібліографія подається за алфавітним порядком). У списку літератури варто подати не менше 70 джерел.

7. Додатки (за потреби)

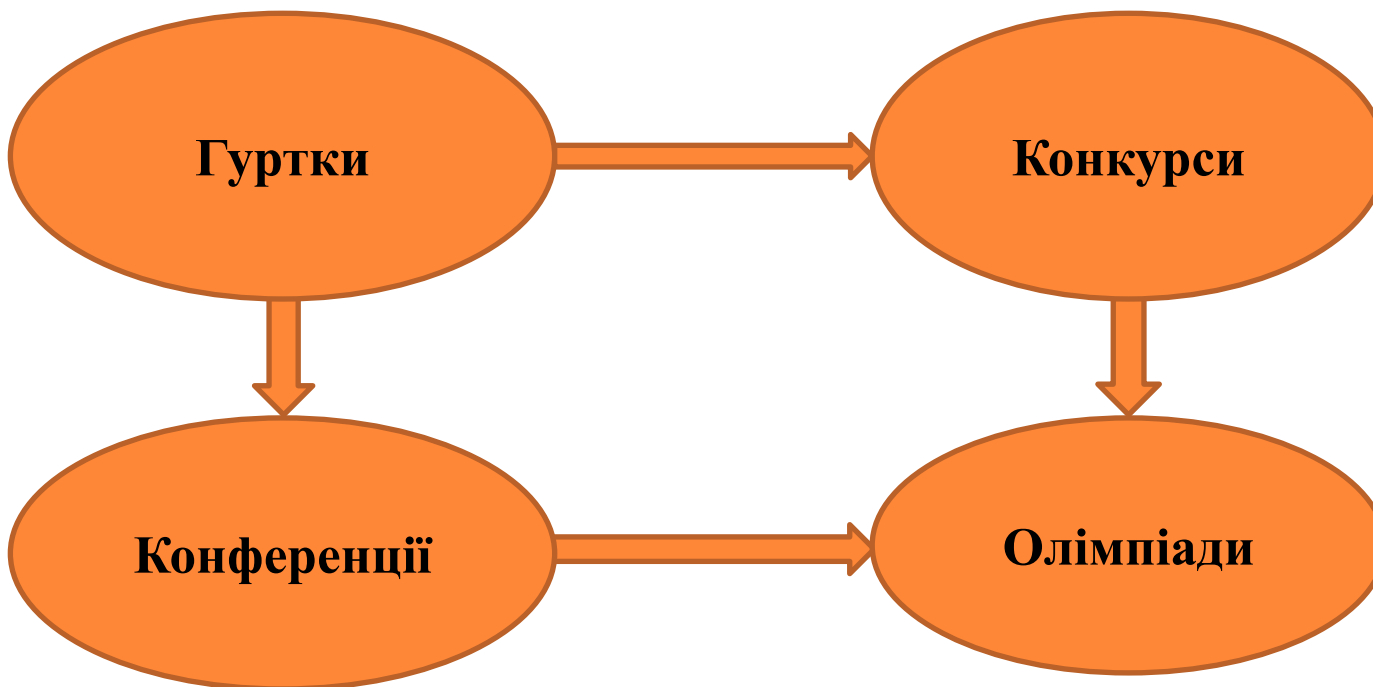

- Магістерська робота, виконана на основі ґрунтовного теоретичного дослідження, може послужити основою для подальшої роботи над кандидатською дисертацією.

ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ У ПОЗНАНАВЧАЛЬНИЙ ЧАС

- **Форми наукових досліджень, до яких залучаються студенти в позанавчальний час**

- Початковою формою є предметні та науково – дослідницькі гуртки, які передбачають вивчення принципів, методів, прийомів ведення наукової роботи, формування у студентів основних навичок, необхідних для подальшої самостійної роботи.

- У роботі вузівської конференції чи конкурсу варто передбачити участь не лише студентів даного університету, а також і студентів з інших вищих навчальних закладів. Виступ молодого науковця-дослідника бажано супроводжувати доречним використанням ілюстративного матеріалу (таблиць, плакатів, фотографій, аудіо-відеозаписів).

Орієнтовні теми курсових, дипломних, магістерських робіт
з історії української літератури

Фольклористичні праці І.І.Срезневського.

Проблеми фольклору в науковій спадщині М.І.Костомарова.

О.О.Потебня як дослідник українського фольклору.

Література Київської Русі в системі міжнародних культурних зв'язків.

Автор "Слова о полку Ігоревім"

Жанрова своєрідність "Повісті временних літ".

Образ автора в творах Володимира Мономаха.

Полемічна спадщина Івана Вишенського.

Образна структура збірки Григорія Сковороди "Сад Божественних

пісень",

Комедія Г.Квітки-Основ'яненка "Шельменко-денщик": зв'язок із

європейською традицією та національна своєрідність.

Жанр балади в українській поезії дожовтневого періоду.

Жанр байки у творчості Є.Гребінки.

Образ України в поетичному світі Т.Г.Шевченка періоду заслання.

Гайдамацький рух в оцінці Т.Шевченка /за поемою "Гайдамаки"/.

Образ автора у творах Т.Г.Шевченка 1843-47 рр.

Засоби психологізму у творах Марка Вовчка.

Характер типізації "Народні оповідання" Марка Вовчка і українська

проза.

Особливості художньої манери І.С.Нечуя-Левицького /на матеріалі
повістей з селянського життя/.

Фольклористичні елементи та їх роль у творенні індивідуального
характеру в повістях І.С.Нечуя-Левицького.

Село у повістях Б.Д.Грінченка "Серед темної ночі" та "Під тихими
вербами".

Характер психологізму української прози 70-90 -х рр. ХІХ от. /на
матеріалі романів Панаса Мирного/.

Засоби художньої типізації образу Кармелюка за романом
М.Старицького "Розбійник Кармелюк".

М.Старицький - майстер історичної ярами /"Оборона Буші"/,

Роль комедійних елементів у драмах М.Кропивницького.

Характер конфлікту в драматургії М.Кропивницького.

Висновки

- Найпростішою формою наукової роботи є реферат. Робота над рефератом спрямована на формування у студентів аналізувати, зіставляти та узагальнювати різні підходи, погляди.
- Самостійним дослідженням на основі здобутих знань, що передбачає певний науково-теоретичний та практичний досвід студента є курсова робота.
- Дипломна робота є підсумком навчальної на науково-практичної діяльності студента за період навчання у ВНЗ. Це комплексна форма контролю досягнутого студентом кваліфікаційного рівня.
- Магістерська робота є завершеним самостійним дослідженням, у якому висунуті для публічного захисту наукові положення є свідченням достатнього науково-теоретичного і науково-практичного рівня, вміння творчо використовувати сучасні методи досліджень.

- Організація навчально-дослідної роботи студентів є важливим чинником підвищення ефективної професійної підготовки майбутнього фахівця у ВНЗ передовсім тому, що передбачає індивідуалізацію навчання, дає змогу реалізовувати особисто орієнтоване навчання, розширює обсяг знань, умінь та навичок студентів, сприяє формуванню активності, ініціативи, допитливості, розвиває творче мислення, спонукає до самостійних пошуків.

ЛІТЕРАТУРА

- Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник для студентів магістратури. – Житомир, 2002 – 160с.
- Манакова Л. Научно-исследовательская работа студентов-филологов в многоуровневом высшем педагогическом образовании. – 1999 – 95с.
- Семенов О. Організація науково-дослідної роботи студентів філологічних факультетів педагогічних університетів/ Навчально-методичний посібник. – К. – Глухів, 2002 – 96с.
- Фіцула М. Педагогіка вищої школи/ Навчальний посібник. – К., 2006 – 351с.
- Шейко В., Кушнарєнко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. – К., 2001 – 195с.

